

„Nikt tak nie przemawiał jak ten człowiek”

Metodologia Zbawiciela. Wskazania na salwatoriański rok misyjny

Kontekst

Faryzeusze są rozwścieczeni. Jezus naucza w świątyni, mówi o swoim Ojcu. Tłum jest podzielony: wielu w Niego wierzy, inni chcą jego zatrzymania. Przywódcy religijni wysyłają agentów, aby go pojмали. Ci jednak powracają z pustymi rękami. Odpowiadają kapłanom: „Nikt tak nie przemawiał jak ten człowiek” (wersja brewiarzowa). We francuskim ekumenicznym przekładzie Biblii (TOB) napisano: „Nigdy człowiek nie przemawiał jak ten człowiek” (J 7,46) – czytanie to liturgia podaje nam do rozmyślenia w każdą sobotę piątego tygodnia Wielkiego Postu. Co sprawiło, że nauczanie Jezusa było wyjątkowe? Czy były to jego metody, jego zachowanie czy jego formy nauczania? Co powinniśmy naśladować w salwatoriańskim roku misyjnym?

W jaki sposób i czego dokładnie nauczał Jezus?

a. Metody nauczania

Metoda jest szlakiem, drogą, marszrutą, którą należy podążać, aby dojść do celu. Jest także sposobem stwarzającym najlepsze warunki nauczania, aby osiągnąć sukces.

Jezus posługiwał się pytaniami – niekiedy po to, by odsłonić pobudki swoich przeciwników i zmusić ich do milczenia (Mt 21,24; 22,41-46). Częściej jednak posługiwał się metodą sokratyczną (ironią i maieutyką), aby przemówić do serc swoich uczniów (sprawić, by one przemówiły). Najbardziej wymowny jest przypadek poborców podatkowych, którzy żądają od Piotra zapłaty podatku świątynnego. Następnie Jezus każe mu się zastanowić: „Szymonie, jak ci się zdaje: Od kogo królowie ziemscy pobierają daniny lub podatki? Od synów swoich czy od obcych? Gdy [Piotr] powiedział: «Od obcych», Jezus mu rzekł: «A zatem synowie są wolni»” (Mt 17,25-27). Piotr rozumie sens pytania, powszechnie bowiem wiadomo, że członkowie rodzin królewskich są zwolnieni z podatków. Jezus jako jedyny Syn Króla niebieskiego nie jest zobowiązany do płacenia podatku. Zauważmy, że zamiast wprost udzielić Piotrowi tego wyjaśnienia, Jezus taktownie posługuje się pytaniami, by doprowadzić go do właściwego wniosku i być może pomóc mu zrozumieć, że warto pomyśleć, zanim zacznie się mówić – jak to uczynił Piotr podczas przemienienia (Łk 9,33), pytając Boskiego Zbawiciela o postawienie trzech namiotów, chociaż było ich więcej niż trzech.

W jaki sposób rozważnie wykorzystywać pytania w naszej posłudze (zwłaszcza kiedy głosimy kazania)? Czy potrafimy wzbudzić zainteresowanie, aby sprowadzić rozmowę na właściwe tory? Czy wobec osoby starszej należy zachowywać się w taki sam sposób, w jaki zachowywalibyśmy się wobec uczniów gimnazjum? Jak zrobić dobry użytek z pytań w posłudze? Jak wykazać się taktem i dać wyraz poszanowaniu godności drugiego? Należy wykluczyć z naszych homilii niepotrzebnie krępujące pytania (Prz 12,18).

b. Procedury nauczania

Procedury są szczegółowe środki, które ułatwiają stosowanie metod nauczania, objaśniają je i zwiększają ich owocność. Dydaktyka ogólna mówi o procedurach ogólnych (analizy, syntezy, indukcji i dedukcji) i szczegółowych (uzyskiwania wiedzy, zastosowania jej, kontrolowania, rozmowy i aktywizacji).

Słownictwo, którym posługiwał się Zbawiciel pozostawało dostępne dla Jego słuchaczy, wśród których byli zarówno ludzie wykształceni, jak i prości (Dz 4,13). Brał on pod uwagę ich ograniczenia i unikał zagłębiania się w wywody teologiczne (J 16,12). Jego słowa były proste, zwięzłe i przystępne dla wszystkich, lecz prawdy, które wyrażały były ogromnie ważne. Nauczał on zatem z prostotą, posługując się jasnym językiem (za pomocą procedur audiowizualnych, porównawczych, narracyjnych, a także opisowych), zrozumiałych dla większości ludzi.

Wniosek dla naszych homilii: nie należy mylić homilii z wykładem z teologii; wierni nie są studentami teologii. Unikajmy karmienia naszych wiernych wiadomościami z teologii, które zdobyliśmy w seminarium. ... Wierni potrzebują po prostu przesłania, które dotknę ich trosk, dając im przedsmak nieba – tak jak usiłował to czynić Boski Zbawiciel!

c. Formy nauczania

Formy nauczania stanowią część aktywności podejmowanej przez mistrza i uczniów podczas lekcji lub warsztatów. Podstawowymi formami są wykład, czyli dogmatyka, stawianie pytań, czyli rozmowa sokratyczna, oraz praktyka, czyli forma aktywna.

Obdarzony doskonałym umysłem, Zbawiciel był mistrzem sztuki rozumowania. Siłą Jego stylu była Jego prostota. Ubarwiał On swoje przykłady szczegółami znanymi z obserwacji natury: zwłaszcza zwierząt, roślin i zjawisk atmosferycznych. Był wielkim obserwatorem. Mówiąc o zwierzętach, Jezus przedstawia się jako dobry pasterz, porównując swoich uczniów do owiec (J 10,2-4.11). W Biblii znajdujemy wszelkiego rodzaju skojarzenia z cechami zwierząt, jak szybkość gazeli (1 Krn 12,9) czy pantery (Ha 1,8), roztropność węża i nieskazitelność gołębic (Mt 10,16).

Do rybaków nad jeziorem (Mt 13,47) mówi: „Podobne jest królestwo niebieskie do sieci, zarzuconej w morze i zagarniającej ryby wszelkiego rodzaju”. W obliczu śmierci Jezus płacze (J 11, 35) okazuje współczucie i mówi o zmartwychwstaniu (J 11, 23). Tak jest w przypadku Łazarza i córki Jaira. Spotykając ludzkie choroby, uzdrawia: teściowa Piotra, syna setnika, paralityka przyniesionego przez czterech ludzi... Gdy staje wobec podstawowych potrzeb człowieka, karmi go (Jn 6) i poi (Jn 4), przedstawiając mu siebie jako prawdziwy pokarm (prawdziwy chleb) i prawdziwy napój (woda, która gasi wszelkie pragnienie)..., które dają Życie Wieczne. Gdy spotyka matki, mówi o zaczynie w cieście (Mt 13,33) – o czymś, co znają doświadczenia i co znakomicie potrafią robić. Jezus zaczerpnął z realnego życia przykład przedstawiony w Łk 13,4: przypadek osiemnastu Galilejczyków, którzy zginęli pod ruinami wieży w Siloam – „myślicie, że owych osiemnastu [...] było większymi winowajcami niż inni mieszkańcy Jeruzalem? Gdyby, jak to się u nas często zdarza, nastąpiła przerwa w dostawie prądu elektrycznego, mogłby nam przypomnieć: „Wy jesteście światłem świata” (Mt 5, 14; J 15,5), co

znaczyłoby, że uważa się instalację elektryczną za własność prywatną i że każdy powinien nad nią czuwać, aby jego światło świeciło dla wszystkich.

Jak w naszych homiliach możemy posługiwać się aktualnymi faktami i sytuacjami wziętymi z życia? Nasz Boski Zbawiciel używał prostych porównań i niewielu słów. Wywoływały one jednak w duszach słuchaczy wyraziste i jasne obrazy ważnych prawd duchowych. Homilia jest naprawdę dobra tylko wtedy, gdy „towarzyszy w drodze” zgromadzeniu, nawiązując do rzeczywistości, w jakiej na co dzień żyje lud Boży.

Wniosek

Boski Zbawiciel był najdoskonalszym nauczycielem Dobrej Nowiny. Znajdował przykłady odnoszące się do ludzkiej codzienności. Aktualność, czy też aktualizacja jego wypowiedzi sprawiała, że był On jak żaden inny człowiek! Inspirujmy się Nim, aby nasze homilie były jak żadne inne! Niech Jego metodologia będzie darem Boga dla naszego Towarzystwa na czas tego roku misyjnego! Niech każdy z nas czerpie z niej inspirację, aby nasz posługa była skuteczna.

ks. Henri MUGALU SDS